

Nærings- og handelsdepartementet
Postboks 8014 Dep
0030 OSLO

Deres ref
200604938

Vår ref
200603626-/ELS

Dato
23.02.2007

Høring av Tjenstedirektivet

1. REFERANSER

Vi viser til Nærings- og handelsdepartementets brev av 22.12.2006 der Kunnskapsdepartementet blir bedt om å vurdere tjenstedirektivets betydning på KDs ansvarsområde, særlig med sikte på behov for lov- og forskriftsendringer. Vurderingen knytter seg til det endelige direktiv, slik det ble vedtatt av Europaparlamentet 15. november 2006/Rådet 11. desember 2006. Departementet har imidlertid fulgt med i direktivutformingen fra det første forslaget forelå, og vil bemerke at vi regner med at fortalen vil kunne få større betydning for tolkning av direktivteksten enn det som ellers er vanlig.

Kunnskapsdepartementet har i sin vurdering tatt utgangspunkt i alminnelig EØS-rett, og særlig praksis på tjenesteområdet, slik det er beskrevet i Sejersted m. fl. EØS-rett (utg. 2004) særlig s. 377 flg. og EU-Karnov (utg. 2003). Se nærmere omtale under hovedpunkt 3 nedenfor. Kunnskapsdepartementet har dessuten hatt en gjennomgang av hele tjenestespekteret og alt regelverk som berører tjenestesektoren under dette departements ansvarsområde. Denne gjennomgangen finner man under hovedpunkt 4 nedenfor. Hovedpunkt 5 omhandler yrkeskvalifikasjonsdirektivet.

2. KONKLUSJONER

Kunnskapsdepartementet konkluderer med at tjenstedirektivet på de materielle områder Kunnskapsdepartementet regulerer, ikke representerer noe nytt som kunne

medføre behov for lov- eller forskriftsendringer.

Kunnskapsdepartementet legger i denne sammenheng vekt på at tjenstedirektivet etter sitt eget innhold materielt sett bare gjelder etableringsrett og rett til å yte tjenester som **vanligvis** ytes *mot betaling*. Kunnskapsdepartementet legger videre særlig vekt på at rett til offentlig støtte for tjenesteyting faller utenfor direktivets virkeområde, jf. fortalen artikkel (10) og (17).

Kunnskapsdepartementet har ikke tatt stilling til hva slags betydning tjenstedirektivet eventuelt kan få for norske tjenesteytere som ønsker å yte tjenester i andre EØS-land.

Kunnskapsdepartementet forutsetter fortsatt samarbeid om de administrative implikasjonene av direktivet.

3. EØS - RETTENS TJENESTEBEGREP M.V

3.1 Tjenestebegrepet

Vi viser til fortalen pkt. (30) der det heter innledningsvis: "Det er allerede en betydelig del av fellesskapsretten som omhandler tjenestevirksomhet. Dette direktiv bygger på, og utfyller derved, gjeldende fellesskapsrett."

Vi tar utgangspunkt i direktivets artikkel 4 (1), der tjeneste er definert slik:

(1) "service" means any self-employed economic activity, normally provided for remuneration, as referred to in Article 50 of the Treaty.

Tjenestebegrepet i EØS-avtalen artikkel 37 skal være identisk med artikkel 50 i EF-traktaten. Det sentrale for KDs ansvarsområder er at EØS-avtalen artikkel 37 definerer tjenester som "*tjenester som vanligvis ytes mot betaling*". Artikkel 37, 3. ledd sikrer tjenesteyteren på visse vilkår rett til *midlertidig* å utøve sin virksomhet i en annen EØS-stat, på samme vilkår som sine øvrige egne tjenesteutøvere.

Fast etablering av tjenesteyting i en annen EØS-stat er omhandlet i EØS-avtalen artikkel 31 til 34. Tjenstedirektivet, så vel som yrkeskvalifikasjonsdirektivet gjennomfører det samme skillet mellom fast og midlertidig tjenesteyting, der nasjonalstatens reguleringsmuligheter er mye større ved fast etablering enn ved midlertidig tjenesteyting. En rekke tjenesteytelser under KDs ansvarsområde må etter sin natur være fast etablert.

3.2 Tjenester som ”vanligvis ytes mot betaling” – ”betalingstjenester”

Av forarbeidene går det frem at man i utformingen av direktivet har lagt vekt på bla. hvordan to rettsavgjørelser i tilknytning til EF-traktaten artikkel 50 forstår tjenestebegrepet i forhold til betalingskravet i traktatbestemmelsen. De to sentrale rettsavgjørelsene gjelder nettopp utdanningssektoren.

EU-domstolen fastslo allerede i *Humbel-saken* (sak 263/86) at teknisk yrkesutdanning på videregående nivå falt utenfor traktatdefinisjonen av ”tjeneste”. Det ble lagt vekt på at staten organiserte og drev skolesystemet for å ivareta sine oppgaver på det sosiale, kulturelle og utdanningsmessige området og ikke søkte å drive profitabel virksomhet mot betaling. Systemet ble i sin alminnelighet finansiert av det offentlige budsjett. Domstolen la til at selv om det ble betalt en viss avgift som bidrag til å dekke driftsutgifter, ville det ikke endre virksomhetens ikke-økonomiske karakter.

Også i *Wirth-saken* (C-109/92) fastslo domstolen, med henvisning til begrunnelsen i *Humbel-saken*, at høyere utdanning falt utenfor traktatens tjenestedefinisjon, bla. fordi særpreget med betaling ikke var til stede. Dette syn har senere blitt stadfestet, blant annet i kommisjonens beslutning (2006/225/EF), der det vises til domstolens vurderinger rundt tjenestebegrepet i dommene *Humbel* og *Wirth*.

Gyldigheten av dette syn er senest bekreftet i kommisjonens beslutning av 2. mars 2005 i sak (2006/225/EF), vedrørende italiensk statstøtte til utdanningsinstitusjoner.

Vi viser dessuten til forarbeidene til direktivet, spesielt til den endelige utforming av fortalen pkt. (34) , som klart bygger på prinsippene i de ovennevnte avgjørelser. På slutten av pkt. 34 står det klart at ”*Det at tjenestemottakere betaler et gebyr, for eksempel et undervisnings- eller adgangsgebyr betalt av studenter, for å yte et visst bidrag til driftskostnadene ved en ordning, utgjør ikke i seg selv noen godtgjøring fordi tjenesten fremdeles i hovedsak finansieres med offentlige midler. Disse virksomhetene omfattes derfor ikke av definisjonen av tjeneste i artikkel 50 og faller derfor ikke under virkeområdet til dette direktiv.*”

Kunnskapsdepartementet legger etter dette til grunn at tjenester som i hovedsak finansieres av offentlige midler, faller utenfor tjenstedirektivets virkeområde.

3.3 Retten til midlertidig eller fast tjenesteyting skal ikke påvirke rett til offentlige tilskudd

Kunnskapsdepartementet legger til grunn at rett til offentlig støtte faller utenfor tjenstedirektivets virkeområde, jfr. fortalen pkt. (10) og (17). En rett til midlertidig tjenesteyting eller fast etablering av alternative tilbud til f. eks. det offentlige tilbudet vil derfor ikke kunne utløse rett til offentlig hel- eller delfinansiering av tilbudet. Et

minstevilkår vil alltid være at man oppfyller de krav som er satt for den aktuelle tilskuddstypen. Tjenester som mottar offentlig støtte av betydning, vil dessuten alltid falle utenfor tjenestebegrepet som beskrevet under pkt. 3.2 foran.

3.4 Avgrensing mot myndighetsutøvelse – ikke privatisering av ”offentlige tjenester”

Det følger av tjenstedirektivet artikkel 2 nr. 2 bokstav i) at direktivet ikke kommer til anvendelse på *”virksomheter som er tilknyttet utøvelsen av offisiell myndighet som fastsatt i traktatens artikkel 45.”*

Traktatens artikkel 45, 1. ledd finner vi igjen i EØS-avtalen artikkel 32 der det heter:

” Virksomhet som for en avtalepart innebærer, om enn bare leilighetsvis, utøvelse av offentlig myndighet, skal for denne avtaleparts vedkommende ikke omfattes av bestemmelse i dette kapittel.”

Vi legger til grunn at offentlig myndighetsutøvelse faller utenfor tjenstedirektivets virkeområde, men at rettspraksis har hatt en snever fortolkning av begrepet myndighetsutøvelse. På vårt område viser vi til Sml. 1988 s. 1637 *Kommisjonen mot Hellas*. Domstolen kom her til at selv om en stat kunne fastlegge det offentliges ansvar på undervisningsområdet, kunne de skoler som kom under det offentlige ansvar ikke anses for å utøve offentlig myndighet som var unntatt fra etableringsretten.

I tilknytning til dette viser vi bla. til direktivet artikkel 1, nr. 2 og 3. Etter Kunnskapsdepartementets skjønn innebærer dette at direktivet ikke skal kunne medføre noe press mot privatisering av offentlige tjenester, se også tolkningen av EØS-avtalen artikkel 125, jfr. EF-traktaten artikkel 295.

4. VURDERING AV TJENESTEKATEGORIER UNDER KUNNSKAPSDEPARTEMENTETS ANSVARSOMRÅDE

4.1 Hovedprinsipper

Reguleringer på Kunnskapsdepartementets tjenestekområder er i stor grad knyttet til vilkår for offentlig støtte, beskyttelse av barn og unge og (ofte underforstått) fast etablering. Midlertidig tjenesteyting er i liten grad regulert fra norsk side. Kunnskapsdepartementet vurderer alt sitt regelverk som nasjonalt nøytralt. Departementet har heller ikke identifisert politiske ønsker om å endre noen lov/forskrift slik at det ikke lenger blir nasjonsnøytralt. Vi har dessuten tatt høyde for alle politiske signaler om annen/ytterligere regulering av våre tjenestekområder.

4.2 Barnehager

Barnehagelovens regler er utformet med det formål å sikre tilfredsstillende kvalitet i barnehagetilbudet til det enkelte barn. Kommunene er gjennom barnehageloven pålagt å sørge for at det finnes et tilstrekkelig antall barnehageplasser i kommunen og at barnehagene drives i samsvar med gjeldende regelverk. Virksomheten i barnehagene må, på samme måte som grunnopplæringen, ses på som et ledd i det nasjonale ansvar for å sørge for en hensiktsmessig opplæring og oppfølging i startfasen av det livslange læringsløp.

Kunnskapsdepartementet legger dessuten til grunn at unntaket for "child care" i den engelske teksten har et mer begrenset siktemål enn de norske barnehagene. Kunnskapsdepartementet har ikke noe særskilt regelverk knyttet til det som i direktivet flere ganger er omtalt som "child care", se f. eks. fortalen pkt. (27). (Den norske oversettelsen bør kanskje endres fra barnepleie til barneomsorg, men det synes helt klart at man i direktivteksten ikke sikter mot det pedagogiske tilbudet som de norske barnehager etter loven skal være.)

Finansieringsordningen for barnehagesektoren tar bla. sikte på å gjøre det økonomisk mulig for alle foreldre å ha sine barn i barnehagen. Prinsipalt mener departementet derfor at barnehager faller utenfor EØS-rettens tjenestebegrep, jf. omtalen foran.

Subsidiært vil vi peke på at det ikke kan tenkes barnehagevirksomhet i lovens forstand som ikke er fast etablert. Barnehagelovens reguleringer er i hovedsak en ansvars plassering og beskyttelsesregler for barn, foreldre og offentlige midler, og reglene må ligge klart innenfor det som er tillatt i henhold til kapittel III i tjenstedirektivet.

Vi viser for øvrig til drøftingen under grunnopplæringsdelen nedenfor.

4.3 Offentlig grunn- og videregående skole

KD legger til grunn at EØS-avtalen har til formål å regulere handels- og økonomiske forbindelser mellom avtalepartene. EØS-avtalen har et mer begrenset formål enn EU-samarbeidet, og gjelder ikke innenfor tradisjonelle offentlige ansvarsområder.

Vi legger videre til grunn at oppbygningen av og innholdet i medlemsstatenes utdannelsessystem i høyere utdanning og yrkesutdanning er et nasjonalt ansvar, jfr. EF-traktaten artikkel 149 og 150. Prinsippet må gjelde desto mer i grunnopplæringen og i land som bare er medlem av EØS, jf. at EØS-avtalen har et mer begrenset virkeområde enn EU-samarbeidet.

I Norge har kommunene ansvar for å oppfylle barn i skolealders rett, og å legge til rette for gjennomføring av barnas plikt til grunnskoleopplæring, jfr. opplæringsloven § 2–1, jfr. 13–1. Fylkeskommunene har ansvar for å oppfylle retten til videregående opplæring, jfr. opplæringsloven § 3–1, jfr. § 13–3.

Grunn- og videregående opplæring skal være gratis for alle. Hele grunnopplæringen må således etter KDs skjønn falle utenfor EØS-avtalens tjenestebegrep i artikkel 37, jfr. direktivets artikkel 4 (1). Grunnopplæringen er dermed ikke omfattet av tjenstedirektivet og EØS- rettens regler om etableringsrett og fri bevegelse for tjenester, jfr. EØS-avtalen artikkel 31 og 36, og direktivets artikkel 2, jfr. artikkel 4. Dette standpunkt er på samme måte forutsatt i direktivets fortale, blant annet i punkt (17) og (34).

4.4 Frittstående skoler

Frittstående skoler som er godkjent for offentlige tilskudd etter friskoleloven eller tidligere lover, må, på samme måte som offentlige skoler, ses på som et ledd i det ”nasjonale utdanningssystem” som følge av det offentlige ansvar for å tilby *ulike* opplæringstilbud til barn og ungdom i skolealder. Det vises her til friskoleloven § 3–2.

Frittstående skoler faller i likhet med offentlige skoler utenfor direktivets virkeområde. Det vises til at direktivet kun gjelder tjenester som definert i artikkel 4 nummer 1 jfr. EF-traktaten artikkel 50. Kunnskapsdepartementet vil her vise til ovenstående gjennomgang av praksis fra EF-domstolen i Sml. 1988 s. 5365, Humbel og Sml. 1993 s. I-6447, Wirth. Selv om elevene ved dette skoleslaget betaler en viss sum skolepenger som bidrag til å dekke driftsutgifter, endrer dette ikke virksomhetens ikke-økonomiske karakter da elevbetalingen er underordnet. Det vises i tillegg til at det i friskoleloven § 6–2 er presisert at alle offentlige driftstilskudd skal komme elevene til gode og at det ikke er anledning til å ta ut utbytte. Denne skolevirksomheten faller derved utenfor EØS-avtalens tjenestebegrep (art. 37), jfr. direktivets egen tjenstedefinisjon i artikkel 4 (1).

4.5 Private grunnskoler som driver uten statstøtte

Godkjenning av private grunnskoler etter opplæringsloven § 2–12 skal gis søkere som oppfyller foreskrevne krav i bestemmelsen. Oppfyllelse av lovens krav gir rett til godkjenning, men ikke til statsstøtte. I tilfeller der slike skoler blir drevet på kommersielt grunnlag mot betaling vil en kunne befinne seg innenfor tjenstedirektivets definisjon av ”tjeneste” i artikkel 4.

Av hensyn til det offentliges ansvar for at barnas opplæringsplikt blir oppfylt på en kvalitativt god nok måte, vil den statlige godkjenningsmyndigheten stille noen krav til tilbyder etter opplæringsloven § 2-12. Kunnskapsdepartementet legger til grunn at den

statlige godkjenning og kravene til tilbyder er i overensstemmelse med tjenstedirektivet kap. III og direktivets øvrige materielle innhold. Vi viser her til det offentlige ansvar for at opplæringsplikten benyttes og respekteres, og at det på grunnskolens område bare vil være snakk om *fast etablering*.

4.6 Folkehøyskoler

Kunnskapsdepartementet legger til grunn at folkehøyskolene får dekket en høy andel av totale driftsutgifter ved offentlige tilskudd, videre at reguleringen i stor grad gjelder vilkår for offentlig støtte samt elevrettigheter, og at idegrunnlaget er at elevene bor sammen, dvs. forutsetningsvis fast etablering. Folkehøyskolene faller i utgangspunktet utenfor tjensteddefinisjonen i artikkel 4. Subsidiært ligger reguleringen innenfor det tillatte ved fast etablering.

4.7 Fagskoler

Fagskolevirksomhet reguleres av lov 26. juni 2003 nr. 56 om fagskoleutdanning. Med fagskoleutdanning menes korte yrkesrettede utdanninger som bygger på videregående opplæring eller tilsvarende realkompetanse, og som har et omfang tilsvarende minimum et halvt studieår og maksimum to studieår. Lovens formål er å etablere et system for offentlig godkjenning av fagskoleutdanninger. Utdanninger som oppfyller kravene i lovene kan godkjennes av Nasjonalt organ for kvalitet i utdanningen (NOKUT), jf. lov 1. april 2005 nr. 15 om universiteter og høyskoler kapittel 2.

Det finnes både offentlige og private fagskoler. En del mottar offentlig støtte, andre kan være helt ut finansiert gjennom elevenes egenbetaling. I forslaget til ny fagskolelov som har vært ute på høring foreslås det en regel om at offentlig støtte og studentenes egenbetaling skal komme studentene til gode. Kunnskapsdepartementet vurderer at ved enkelte fagskoler kan studentenes betalingselement være så stort at utdanningen vil kunne omfattes av direktivets virkeområde. Departementet mener uansett at regulering av fagskolevirksomhet er i tråd med direktivet, det er ikke nasjonale diskrimineringsregler, det er opp til enhver fagskoletilbyder å søke om NOKUT-godkjenning og vilkårene for å få godkjenning er proposjonale og begrunnet i allmenne hensyn.

4.8 Universiteter- og høyskoler

Både statlig og privat universitets- og høyskolevirksomhet reguleres av lov 1. april 2005 nr. 15 om universiteter og høyskoler. Loven gjelder for institusjoner som er akkreditert som universitet eller høyskole og institusjoner som gir utdanningstilbud akkreditert etter denne lov. Akkreditering gis av NOKUT (se nedenfor).

Kjernevirksomheten ved statlige universiteter og høyskoler faller klart utenfor direktivets virkeområde, ved at det er lovfestet at ordinære gradstudier ved disse

institusjonene er gratis. Private universiteter og høyskoler har ingen eller ulik grad av offentlig støtte. Det følger av loven at eventuell statsstøtte og studentenes egenbetaling skal komme studentene til gode, og at institusjoner som mottar statstilskudd ikke kan gi økonomisk utbytte eller på annen måte overføre overskudd til eier eller dens nærstående.

I likhet med på fagskoleområdet, kan det være enkelte private institusjoner, som ikke mottar offentlig støtte, der størrelsen på betalingen fra studentene gjør at virksomheten vil kunne omfattes av direktivet. Vi viser her bla. til fremstillingen hos Sejersted m. fl. s. 433. Kunnskapsdepartementet vurderer det slik at reguleringen uansett oppfyller kravene i og ikke strider mot direktivet.

4.9 Utdanningstilbud som ikke faller inn under noen utdanningslov og som blir eiet og drevet av private aktører

Det finnes en rekke private aktører som gir kortere eller lengre kurstilbud som faller utenom det ordinære utdanningssystem, og som heller ikke mottar noen offentlig støtte. *Blant disse finnes også noen tilbydere av opplæring på videregående nivå som ikke har statstilskudd eller eksamensrett.* Slike tjenester vurderes å komme inn under tjenestereglene, jf. vår forståelse under hovedpunkt 3 foran. Det er imidlertid fri etableringsrett og fri rett til midlertidig tjenesteyting for denne type tilbud i Norge i dag. Det foreligger heller ingen planer om å ville regulere slike betalingstjenester. Vi legger derfor til grunn at tjenstedirektivet ikke medfører noe behov for lov- eller forskrifts endringer rettet mot slike tjenester.

4.10 Forskningstjenester

Forskningstjenester faller etter Kunnskapsdepartementets syn *innenfor* direktivets tjenstedefinisjon, selv om det også foregår mye forskning som helt ut er betalt av offentlige midler. Norsk forskning er i hovedsak uregulert. Den regulering som finnes, er først og fremst gjort av etiske hensyn, og må derfor være lovlig i henhold til tjenstedirektivet.

4.11 Studiefinansiering

Lov om utdanningsstøtte regulerer tildeling av stipend og lån til elever og studenter. Det er Statens lånekasse for utdanning som forvalter ordningene for utdanningsstøtte. Tildeling av lån og stipend, og innkreving av utdanningsgjeld, er utøvelse av offentlig myndighet der direktivet ikke kommer til anvendelse, jf. artikkel 2 nr 2 bokstav i). Vi viser til at dette er en ren statlig virksomhet som er fullt ut statlig finansiert, og som følger all offentligrettslig regulering knyttet til myndighetsutøvelsen.

4.12 Studentvelferdstjenester

Universiteter og høyskoler er gjennom lov 28. juni 1996 nr 56 om studentsamskipnader pålagt et ansvar for sine studenters velferd, og de er pålagt å være tilknyttet en studentsamskipnad som skal stå for utøvelsen av studentvelferdstjenestene. Studentsamskipnadene er ikke en del av forvaltningen, men selvstendige virksomheter definert gjennom samskipnadsloven. Studentsamskipnadene ledes av et styre der de lokale studentene har flertall. Studentene har stor frihet til å avgjøre lokalt hvilke tjenester som omfattes av studentvelferdsbegrepet, men det er ofte tjenester som kantine, studentboliger, bokhandel og treningstilbud for studenter. Tjenestene er subsidiert gjennom offentlige tilskudd, men finansieres i hovedsak av betaling fra brukerne.

Kunnskapsdepartementet vurderer at studentvelferdstjenestene i utgangspunktet omfattes av tjenstedirektivet. Krav om tilknytning til studentsamskipnad for universiteter og høyskoler m.m. innebærer at samskipnadene har et visst monopol på å tilby denne typen tjenester til studenter ved universiteter og høyskoler, slik at bl.a. frihet til å yte tjenester ikke alltid vil være oppfylt. Fordi samskipnadsloven i stor grad overlater til den enkelte samskipnad å avgjøre hvilke tjenester den skal tilby til studentene, vil grensen for hvor langt dette monopolet strekker seg blant annet avhenge av hvilke tjenester samskipnaden har valgt å drive.

Kunnskapsdepartementet anser uansett at studentvelferd utført av samskipnadene er en tjeneste av allmenn økonomisk interesse. Det følger da av artikkel 17 nr. 1) om tjenester av allmenn økonomisk interesse at artikkel 16 om frihet til å yte tjenester *ikke* kommer til anvendelse. Rent praktisk kan man vanskelig tenke seg at slike midlertidige tjenester har noe konfliktpotensiale i forhold til studentsamskipnadsordningen. Det vises videre til direktivets artikkel 1 nr. 2, der det fremgår at direktivet ikke omhandler liberalisering av tjenester av allmenn økonomisk interesse, og artikkel 1 nr. 3 der dette er utdypet, samt artikkel 2 nr. 2 a), der det fremgår at tjenstedirektivet ikke kommer til anvendelse på "virksomheter [som driver] ikke-økonomiske tjenester av allmenn interesse". Det vises også til fortalens pkt. (8).

4.13 NOKUT - "sertifiseringstjenester":

NOKUT gir godkjenning og akkreditering etter fagskoleloven og universitets- og høyskoleloven. I tillegg avgjør NOKUT, etter søknad fra enkeltpersoner, om utdanning fra utenlandsk høyere utdanningsinstitusjon eller norsk institusjon som ikke går inn under loven, skal godkjennes som likestilt med akkreditert norsk høyere utdanning, jf. universitets- og høyskoleloven § 3 - 4 (2).

NOKUT tar ikke betaling for sin virksomhet. Departementet viser dessuten til NOKUTs oppgaver slik de fremkommer i universitets- og høyskoleloven § 2 – 1. Oppgavene innebærer utøvelse av offentlig myndighet, slik at direktivet ikke gjelder.

4.14 Elektroniske kommunikasjonstjenester og nettverk

Kunnskapsdepartementet eier noen aksjeselskaper som muligens går under de direktivene som er nevnt i unntaksbestemmelsen for direktivets virkeområde, artikkel 2 nr. 2 c). Vi antar at Samferdselsdepartementet er nærmere til å vurdere dette.

4.15 Meteorologisk virksomhet

Meteorologisk institutt er eiet av staten v/ Kunnskapsdepartementet, og får basisbevilgning herfra. Instituttet har en egen kommersiell enhet. I tillegg finnes det private aktører. Virksomheten/ tjenestene er ikke lovregulert, men mye av tjenestene er underlagt internasjonale konvensjoner.

4.15.1 Flyværtjenester

Flyværtjenesten er regulert av Europaparlamentets og rådsforordning (EF) nr. 550/2004 om yting av flysikringstjenester i Det felles europeiske luftrom (tjenesteytingsforordningen). Flyværtjenester er omtalt i art. 9. Flyværtjenesten er primært Samferdselsdepartementets ansvarsområde.

5. ANDRE FORHOLD - YRKESKVALIFIKASJONSDIREKTIVET FORVALTINGSMESSIG FORENKLING

Kunnskapsdepartementet er norsk koordinator for de generelle direktivene om godkjenning av yrkeskvalifikasjoner og har ansvaret for oppfølgingen av det nye direktivet om godkjenning av yrkeskvalifikasjoner, direktiv 2005/36/EF. Direktivet regulerer forholdet til regulerte yrker. Med et regulert yrke menes her at myndighetene stiller krav om minimumskvalifikasjoner i lov eller forskrift for å utøve hele eller deler av yrket og/eller benytte en bestemt tittel.

I fortalen pkt. (31) til tjenstedirektivet sies det at direktivet er i overensstemmelse med og ikke påvirker direktiv 2005/36/EF om godkjenning av yrkeskvalifikasjoner. Dette kommer også frem i tjenstedirektivets artikkel 3. I artikkel 4 er det henvisning til direktiv 2005/36/EF og definisjonen av et regulert yrke.

Direktiv 2005/36/EF om godkjenning av yrkeskvalifikasjoner, avdeling II, har bestemmelser som regulerer prinsippet om fri ytelse av tjenester. De bestemmelsene der bl.a. om den dokumentasjon som kan kreves vil gå foran bestemmelsene i tjenstedirektivet, se artikkel 5 (4) i tjenstedirektivet. Bestemmelsene om hva som kan kreves av dokumentasjon fra den som ønsker å etablere seg i landet vil også ha forrang fremfor tjenstedirektivet.

Om et yrke anses å være midlertidig skal etter artikkel 5 i direktiv 2005/36/EF bedømmes fra sak til sak og på grunnlag av tjenestens varighet, frekvens, regelmessighet og kontinuitet.

Det fremgår av artikkel 5 at personer som lovlig utøver et yrke i en medlemsstat, ikke skal hindres i å midlertidig utøve samme regulerte yrke i en annen medlemsstat under etableringslandets yrkestittel. Det innebærer at det ikke kan kreves en formell godkjenning for å få adgang til å utøve yrket. Men norske myndigheter kan til en viss grad foreta en forhåndskontroll av kvalifikasjonene til tilbyderer innenfor regulerte yrker. Det gjelder yrker som har sammenheng med offentlig sikkerhet og helse, jf artikkel 7 i direktivet om godkjenning av yrkeskvalifikasjoner.

I artikkel 17 (6) i tjenstedirektiver er det sagt at reglene i artikkel 16 ikke kommer til anvendelse for yrker som kommer inn under avdeling II om midlertidig tjenesteyting i yrkeskvalifikasjonsdirektivet.

Yrkeskvalifikasjonsdirektivet har regler om administrativt samarbeid. Det gjelder for eksempel utpeking av en nasjonal koordinator, som har til oppgave å fremme en enhetlig gjennomføring av direktivet og å samle viktig informasjon som er relevant for anvendelse av direktivet. Videre skal det utpekes et kontaktpunkt som har til oppgave å gi informasjon om godkjenning av yrkeskvalifikasjoner til borgerne og andre lands kontaktpunkter. Kontaktpunktet skal bistå borgerne ved utøvelsen av deres rettigheter etter direktivet og å samarbeide med tilsvarende organ i andre medlemsstater.

Vi forutsetter utstrakt samarbeide mellom Næringsdepartementet og Kunnskapsdepartementet på disse områder.

Med hilsen

Kjetil Moen (e.f.)
ekspedisjonssjef

Elisabeth Steenstrup
spesialrådgiver